

Культура і Побут

№ 27

Неділя, 19-го липня 1925 р.

№ 27

Допомогу організувати такі треба.

Не раз уже говорилось в пресі і в резолюціях відповідних організацій про завдання пролетаріату щодо завоювання позицій у галузі художньої літератури.

Завоювання цих позицій визначало б, що нова пролетарська художня творчість, а також і революційно-селянська, пішла б у широкі читальницькі маси, витиснувши реакційну літературу як попередньої доби так і потуги буржуазії. Зрозуміло, що це становить може бути осмислено при умові створення нової художньої літератури, ідеологічно витриманої, глибокої змістом і високої кваліфікації з боку технічного.

Щоб прискорити процес творення пролетарської літератури, виникає потреба не домагаючись самодіяльності письменницьких організацій, пролетарських і селянських. Припускаємо, між іншим, постанову 2-ї Всеукраїнської наради завідателів губернських і окружних відділів політосвіти, що відбулася в червні 24 року. П. 11 каже: «Якщо мова доводити розвиток самодіяльності мистецьких і селянських колективів та організацій («Гарт» і «Плуг»).

В даному разі мислилося, очевидно, допомога якогось матеріального характеру, скерована на створення нормальних для розвитку літератури умов.

А тим часом ця справа і досі залишилася одним лише побажанням.

Справа чи є зараз нормальні умови для широкого розвитку пролетарської і революційно-селянської літератури?

Ми не маємо ще аналог, переведених серед письменників, але є відомості, що дозволяють говорити про ступінь отих нормальних умов для літературної праці.

Серед сотні авторів немає ні одного, хто міг би жити на літературну працю. (Адже заходами видавництва гонорар письменників за аркуш оригінального художнього твору зведено приблизно до гонорару компілятора ріжких хрестоматій та читанок (якоб такі за аркуш). Та коли компілятор упорастеся пошуканнями за пів десятками аркушів, то письменник добре коли напише їх за рік).

Тому більшість веде яку хоче працю.

Хто сидить по редакціях газет і журналів, хто перебуває на професійній чи адміністративній роботі, а хто — є прикладами в гартанських організаціях — і шевцює.

Не треба, звичайно, доводити, що письменникові слід мати зв'язок з виробничими процесами. Зв'язок цей конче потрібний, але разом з тим — чи буде справді кваліфікація художника цілком вища праця; вола ж буде забирати у нього багато часу, буде його виснажувати, і на літературну працю не лишатиме вільної години?

Та не всі, правда, і працюють. Де-хто з молоді перебривається без праці, бо не може її дістати. Становище цих останніх (а є талановиті) — найгірше. Незначна допомога могла б часом багато зробити.

Тут може сказати: «Гарт» же і «Плуг» мають субвенцію, чому ж не допомагають тоді окремим письменникам, членам своїх організацій?

Так, дійсно мають.

Але ж чи йде ця субвенція на створення нормальних умов для літературної праці?

За рахунок цієї субвенції можна поїхати в якесь місто, щоб улаштувати літвечір, можна видати утримання діловодів, або за видалення лекцій десь в клубі, орґанізувати купити стільці можна для студії, але видати червонець безробітному письменникові чи то купити у нього твір і випустити книжку — цього не можна, бо фінансовий відділ не дозволяє.

Звичайно, така субвенція веде до того, що літературні організації допомагають політосвіті у її політосвітній художній роботі. Але це ні в якому разі не допомагає створенню літератури.

ЦК РКП(б) в резолюції про політику партії в галузі художньої літератури не раз підкреслює потребу підтримувати матеріально та морально пролетарську та пролетарсько-селянську літературу.

Отже політосвітні органи кінцею-кінцем треба поставити справу про організацію дійсної допомоги письменникам.

Г. КОЦЮБА.

Місцевий бюджет, політосвіта і хори на місцях.

Брім двох центральних хорів, «Духи» та «Духи», — що виконують наради загальнодержавного масштабу майже по всіх округових центрах існують гарні, дуже, з великим стажем хори. Так є вони: в Вінниці, в Тернополі, в Ромнах, Полтаві, Одесі, Катеринославі і в інших містах. Всі вони — по складу рівняються до великих капел, маючи від 35 до 60 співаків. Всі вони співають майже весь сучасний хоровий репертуар, обслуговують свята, робітництво, провадять кампанії, подорожують і мають значний, так би мовити, виробничий стаж.

А між тим —

«Самоокупитись» в який небудь Виницький чи Білий Церківський, значно трудніше, ніж приміром у Харкові, де хори теж не можуть самоокупитись. Дотації від державних установ не мають, а де мали, як Виниця й Ромни, то останніми часами через деякі фінансові утруднення округу, ці дотації були припинені. А видатків багато: і директент, і поти, і поменшення з опаленням та освітленням, переїзди співаків (і часом) мінімальна оплата співаків (бо ці хори здебільше мають ухил професійних організацій).

Отже й приходиться їм — поборитись як отим Харківським сиротам,

слати до Харкова прохання про допомогу, командировувати в цій справі цілі делегації.

Центр на утримання округових, політосвітних установ грошей не має. На місцях же як підмітали на нараді Філія Муз. Т-ва ім. Леонтовича з боку деяких сиротосвіт помічались не досить уважливим відношенням до хорової справи. І лямоволі повстає перед цими провінційними капелами питання.

— А як же далі? Невже випрати?

І випратимуть. Бо ешерти хоріві легше, ніж народитися.

А між тим:

хор, хорівий спів то значний фактор політосвітної роботи (абеткова істина), бо слухати люблять всі, бо пісня кладе камінь нового побуту. Без хору ні одне свято державного громадського значіння (новий побут) не відбувається.

Отже хори мусять жити, існувати.

В ситі хорових організацій теж мусять бути заведена триохступнева система, в якій оті округові хори мусять стати зв'язуючим ланком поміж центральними зразково устаткованими хорами з одного боку, і низовою

мережею клубних, сільбудовських й інших хорів.

Ці округові хори мусять бути настільки міцними і художньо цінними, щоби в силах їм було стати вирішальним хором для цілої округи, нести туди в прекрасному виконанні свій репертуар, традиції виконання, і взагалі художньо їх обслуговувати.

Отже ще раз:

округові хори мусять існувати і... зростати та міцніяти...

А для того про них треба подбати, і в першу чергу округовим політосвітним організаціям.

Зараз йде складання округових бюджетів, треба подбати, щоби хори знайшли в них бюджетні і свою часточку.

Треба окрилітосвітати:

або — ставити хори на держтримання

або — приналяти їм субвенцію,

або — принаймні забезпечувати, утриманням хорівий актив (директента, адміністраторів, на господарчі витрати).

Далі треба дбати про забезпечення їх працею (це цілком можливо) установивши контакт з професіоналами і кваліфікованими підприємцями.

П. КОЗИЦЬКИЙ.

Шляхи розвитку сучасної літературної укорми*).

Пролетарська революція на Україні принесла з собою небувалий розвиток української мови.

Розвиваючись ушпир, українська мовинкова слово загубило на глибини — так на перший погляд.

Побільшувчись скількосно, мова книжков утратила на якості — так на перший погляд. Але скільки ж на певних етапах напруження переходить у якість і от позначається нові, нові уже що до якості тенденції в українській книжковій узагалі і у літературній окрема мові.

Тим часом слід повернутися до старі, понайбільше, «народницькі» тенденції української мови, прибуваючи тепер лишної стати й трохи шпирного напрямку.

Першу тенденцію, тенденцію післяжовтневу для української книжкової мови не можна назвати отулом пролетарською ніби в українській мові. Справді сказати, що мова революційної передової інтелігенції, подекуди комуністичної, часом і просто пролетарської інтелігенції.

Друга тенденція, що починає далі заповіти Гринченка і «народницькі», одшукуючи слів, арґументів для широким мас селянства, вульгаризуючи подекуди європейські слова, чим раз більше вдаючись до історичного, тепер оджогого старбу української мови, стала характерною для відстаїної, подекуди просто націоналістичної інтелігенції. І в цій тенденції скільки ж уже почала переходити в якість. Намість української мови для широким мас, позначається вже українська мова для української мови, подібно мистецтво для мистецтва. Дрібно-буржуазна точка зору що

*) В порядку обговорення.

раз більше позначається в потаїтоті цього напрямку до «якості» української мови. Цю тенденцію, цей напрям можна б назвати етнографічно-історичним.

Роздвівчись по коротко по головних етапах мови обидва ці напрями. Треба застерігти, що поділ, від нас запропонований, дуже й дуже приблизний, що тенденції раз у раз змінюються, що як це часто буває в побудові, соціальні верстви на деякий час живляться надбудовою, створеною для і від інших соціальних верств.

І. СЛОВНИК.

Післяжовтнева українська книжка збагатила словник української мови багатьма словами з чужих мов, почасти з російського, почасти з ітернаціонального запасу. До того ця тенденція завела силу перекладових і шпирних слів, докопано потрібних для української радянської мови. Побіч із тим, однак, ця тенденція позаволила деякі слова, що в них українська мова не мала ніякої потреби, маючи для того свої. Ці слова бралися здебільшого з галицького діалекту. Ми наче зникли, що по українській треба казати: «Тримати, тривати, стати» хоч усеєнка лівоберекна й у значній мірі правоберекна має намір не галицькі слова: «держати, точитись, ставитись». А замість «тривати, — точитись» ми надбудуємо ніколи ще й російське «продовжуватись».

Все ж таки свіжа хвиля нових слів величану припесла користь українській книжковій мові.

Етнографічно-історична школа опирається цій хвилі, випускаючи сарізь українських слів, навіть там, де треба б залити слово

Нові театри й поглиблення театральної роботи.

Останній рік дав небувалий розквіт літературно-мистецької продукції на Україні — так кажуть дифри. Література росте безперечно з «власного кореня», розвивається припливом буйних творчих сил.

Трохи штучно, за допомогою «некустесвенного питання» — чималих субсидій — розбухає й театр.

В наступному сезоні існуватиме 8, а може й 9 великих Державних театрів, цеб то театрів, що за їх ідеологічний напрям та за їх культурність (майстерство) належні державні органи мусять відповідати. Очевидно, ці театри насамперед мусять бути революційними.

До цього часу театром вповні революційним та найбільш культурним у нас був «Березиль» у Києві. «Березиль» всіма сторонами старався охопити проблему театру — серйозно працює над системою виховання актора, над питаннями впливу на глядача, обрахуванням досвіду, паренті над наукою режисури, не обмежуючись самим суїнівним інститутом режислаборанства. «Березиль», логічно розвиваючи роботу розпочату «Молодим Театром», поки що лише один серйозно пробує перетравити у своєму творчому колективі і культурну спадщину європейського театру, і вибирає в свій організм подих часу — подих революційної боротьби. Цінність «Березоля» в тому, що він ліяких форм чужого театру не пересаджує на свій грунт механічно, що в кожному його творі жидка й густа своя мисль, хоч, зашчай-

но, не однаковою мірою яскраво всюди виявлена. Праця, в роботі «Березоля» завжди було сила організаційних промахів, що затримують йому нормальний розвиток, але для того, хто розуміє логіку розвитку театру на Україні, ясно, що, як на початку революції тої і теми українському театрові дав якийсь матеріально, але душний вірний підходом до діла «Молодий Театр», так через якийсь час і вплив «Березоля» позначиться на роботі всіх наших театрів. Це незалежно від того, що на той час, звичайно, вининяє вже першопіт чистого пролетарського театру з одного боку та, можливо, революційно-селянського побутового театру з другого.

Тому для глибокого органічного росту українського театру було б найкорисніше, коли б уже в цей момент «Березиль» — міг дати в кожний театр хоч по одному режисеру своєї школи. Але «Березиль» зараз цього зробити не може, а життя й інтереси культурного будівництва вимагають утворення чималої сітки театрів.

Як же зацікавлені установи виходять з трудного становища? До роботи в театрах залюбкиється режисерів і акторів з російської сцени, — в кожному з театрів, при, звичайно, «Березоля» буде такий режисер, а подекуди й два. Тут немає, на жаль, змоги звачити всі негативні й одніти позитивні сторони цього факту. Спробуємо лише зобразити одне застеріження.

Всі товариші, що приходять з російського театру, не знайомі з українською культурою, мистецтвом, театром зовсім (від них на жаль не вимагається мінімуму з українським мистецтвом), не знають особливостей, характеру, того, мовляв, «духу», що відрізняє українського актора від усього іншого в прийомах його творчості та її результатах, конкретно — не відчувають того, приміром, чим Кривиницький, Садовський, Заньковецький різняться від Варламова, Давидова, Савіної. Як і взагалі ці нові працівники нашого театру не знайомі з етапами розвитку українського театру, з особливостями його шляхів. А це може відбитися на шляхах його розвитку.

Отже є небезпека, що багато з цих режисерів принесе в український театр ті універсальні питання російської театральної провінції, що за їх допомогою фабрикуются сотні постановок на широкому просторі «от Вологди до Керчі», ті «випробовані» прийоми, що як «готове плаття» прикидались раніш на Ібсена, Зудермана, або Ринкова, а тепер «міраються» на Луначарського, Тернера та Ол. Толстого, ті трафарети, що, формуючись під натиском маси, нівелюють театр, роблять його сірим і безбарвним, вивітрюють з нього «багди» всіх експериментів і напрямкових шукач, що йдуть десь на революційно культурних верхах.

Ми маємо тут досвід. Пригадаймо роботу режисера великої ерудиції, що до того ж

*) Звичайно це буде залежати від серйозності відношення до роботи того, чи лишнього товариша, що працюватиме не «за страх», а за совість.

щиро й всебічно «українізувався». — О. Загарова. За весь шпирівський період роботи (1918—20 роки) тільки одна його постановка може бути поставлена в актив розвитку українського театру — це «Мірандолона» Гольдони. Передчасно робити висновки про працю найталановитішого «зарарга» — Б. С. Глаголіна, але поки що вона мала тільки те значіння, що пробіла серед широкого глядача лід недовіри до українського театру — правда, для одного сезону роботи це дуже багато.

Що ж з усього цього виходить?

Час подумати про підготовку досвідчених режисерів, потреба в яких буде зростати. Треба пережити інертність, коли вона де має місце, й почати серйозне теоретичне і, поскільки можливо, й практичне вивчення світового театру, його ролі й значіння в різних соціальних обставинах, студіювання по відповідних джерелах старого й етнографічного укр. театру, пророблення тих питань, що стоять перед театром сьогодні, в добу пролетарської диктатури, студіювання прийомів режисури, наукового вивчення глядача й засобів впливу на нього — словом створити атмосферу поглибленої культурної, а не лише професійної, роботи.

Життя очевидно дуже скоро висує перед державними органами слідом за екстенсивним поширенням сітки театрів і потребу інтенсифікації, поглиблення творчої роботи театрів, а поки що треба самим потугати грунт.

ІОНА ІШЕЧЕНКО.

Про заповідники біля могили Т. Г. Шевченка.

У 1923 р. заохочено був сільсько-господарський науковий комітет справою про вшанування пам'яті народнього поета й охорону його могили шляхом організації великого державного степового заповідника ім. Шевченка. По проекту до заповідника мала входити не тільки його могила, а й всі околиці й острова серед Дніпра, зокрема до 2000 дес. Зроблено було в 1923 ж році обстеження з представниками ВУАН, складено детальний проект, вироблено проект постанови Раднаркому про це, погоджено це все з усіма зацікавленими установами. В проекті згадується про велике наукове значіння цього заповідника тому, що: 1) там є славновісні Каневські дислокації з відкладанням крейдиної та горської епохи; 2) що остров, який серед Дніпра, регулює його течію, що уявляє надзвичайно цікавий об'єкт для наукових інженерно-меморативних заходів; 3) що там імовірно магнітні аномалії; 4) що там якийсь надзвичайний «гравітний фокус»; 5) що там кулізують в центрі паралелів 49° 41' та 49° 35' дві ярні зірки «Великого воза» та «Персея»; 6) що там же дуже цінні археологічні місця — «княжа гора», «Волике городище», «Мале Городище». Таким чином не тільки всі науки, а навіть сама природа зацікавилася місцем могили Шевченка, оздобивши її такими надзвичайними подарунками. Про певні спеціалістами були написані й надруковані ще в 1923 р. статті й розвідки.

Так дожили ми до 1925 р. Заповідника ще нема, а могили Шевченка навіряд чи доглядав хто за цей час.

Між тим ще в 1923 р. один з членів комісії, що обстежувала становище могили поета, свідчить про те так: «сходи на могилу розвалилися. Дах на хаті коло могили прогнив остаточно і тепер під час дощу вода тече зі стелі, як в сторожовій хібарці, так і в

Тарасовій кімнаті. Місцевість на горі страшенно вищипана, засмічена, запущена. Кущі, дерева поламні, де-які повисхали. На шаловочних арках при вході на гору і коло бюста всі надписи й фарби позимані дощами і вони сумно стоять, прикрашені якімись невідомими, брудними патьоками. На схилі гори, що обернений до великого яру-байраку (Меланчій-поги) тепер уже спостерігається велике піскове осипище в зв'язку з стежками, які остаточно порозбидали дерев в цій пісковій частині гори, і по яких вільно лазити всім, кому тільки забажається.

Цього здається, досить. Можна гадати, що за цих два роки стан могили не дуже покращав, бо не було кому погубуватися як слід.

А зробити треба ось що: 1) негайно виорядкувати всю площу навколо могили (4 дес.), не чекаючи, коли буде там той заповідник; 2) провести меліоративні роботи по ярах біля могили або захистити її від оповзів; 3) огородити територію могили; 4) негайно призначити постійних охоронців могили (доглядача, який би й експлуатир приймав, та сторожа-садівника); 5) відбудувати потрібні постройкі (для персоналу, для екскурсантів, і ту хату не забути, що розвалилася зараз). При помешканні для екскурсантів слід було б улаштувати кімнату-музей пам'яті поета-революціонера (бібліотека, репродукції то-що — не оригінали!). Цю справу, як і взагалі безпосередній догляд за могилою і керування освітньою роботою там, треба покласти на Інститут ім. Шевченка, який, здається, народиться у цьому 1925-26 бюджет році.

А на горі треба поставити гідний пам'ятник великого поета-революціонера-монумент, як символ перемоги радянської революції і культури на Україні.

В. ДУБОВСЬКИЙ.

Хроніка „К. і П.“

У Харківській філії муз. тов. імені Лєнїнського.

Цими днями відбулися загальні збори філії товариства.

З інформації правління про діяльність філії видно, що протягом часу з 4/II—8/IV, перебування організації переживає, відслідуючи хитний, ідеологічно невизначений елемент, філія перейшла до реальної роботи, розпочавши її плануванням першого симфонічного концерту. За час з 8/IV—12/VII провадилася така робота: перевірено роботу 13 клубних хорів м. Харкова, виявлено всі хори й і відносно заходів до усунення їх; закладено хороше бюро, що має на меті охопити хорів маси і розвивати справи методологічній, організаційній, репертуарній, то-що, і при цьому — виконувати функції демонстрації нових музичних творів; розпочато приладді збори правління й хорівора з доповідями в справі музичного виховання мас та їх організації і виступами, по черзі хорів. Крім того правління через своїх представників бере участь в організації Укр. Держ. Опер. Чужою важливою є справа організації «УГ-РАМТО» (Укр. Грамофонне Тов.), розпочато і ініціатива правління філії.

Загальні збори філії, заслухавши інформацію правління, висловили побажання правліню, яке мога скорше взятися до охоплення периферії, а особливо робітничих та селянських осередків, а в справі організації Укр. Держ. Опер. — допомогати створенню опери через спеціальну комісію, що до неї має кооптувати правління.

Білоруські письменники в Харкові. Недавно одвідали Харків білоруські письменники: А. Гурзо, М. Чарот, В. Дубовца та А. Волхін. Білоруські письменники поіформували своїх товаришів-українців про мистецтво життя Білорусі і закликали їх до себе в гості. В згоді з цим в осені гартовані мають приїхати до Мінська для улаштування літературного вечора.

Подорож німецьких літераторів на Україну. Відомий німецький драматург К. Вітфольд і поет Бекер мають намір прибути в осіди на Україну для ознайомлення з літературним і культурним життям. По приїзді до Харкова передбачається прилюдна дискусія «Рарту» з участю німецьких товаришів.

ІМ ЗАБІВЛЯЄТЬСЯ БУРЖУАЗНИЙ ПАРИЖ.

«МУЗІК-ХОЛЛІ».

Зараз у Парижі надзвичайною популярністю користуються Музик-Холлі. Це так звані музичні установи, що намагаються своєю розкішною різноманітністю та багатством різних театральних вправ зацікавити велику театральну аудиторію. Музик-Холлі відрізняються від себе силою народу. Підприємство обставлено сказавою розкішю. На сцені палко величезний корабель і але вілігня світло що освітлює всіх навкруги. Салон встановлено величезними килимами. Серед цього й окант заповнюють залі. Серед буйної тривіної розкіші тисається, кишить натовп

одвідувачів. Тут почуєте всі мови, тут зустріне людей різного гатунку. В перших рядах блискотять розкішні вбрання та дорогіші каміни.

В «Музик-холлі» програма міняється раз на рік. Постановка вимагає величезних затрат, величезної технічної організації. Тут маєте всі галузі театральності мистецтва: літературні, балет, пантоміма, живі картини, сцені, скетчі і т. п. Однак виконавці тут мають невеличкі значіння. Натхнення в цій справі дають декоратори, балетмейстери та костюмери. Успіхи Музик-Холлі'їв зростають і загрожують другим театрам. Багато розкішних постановок, що нещодавно були гордістю директорів великих театрів, тепер виключно в розпорядженні Музик-Холлі'їв.

Спинаючись на цих постановках, навіть буржуазна преса, як «Темп», висловлює невдоволення з приводу крикливої розкоші і висловлює побажання, що ця форма видоівства театральності може привести до занепаду театральності мистецтва.

СВЯТКУВАННЯ 60 РОКОВИН З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ РОМЕН-РОЛАНА.

20-го січня 1926 року відбудеться 60 років з дня народження Ромен-Ролана.

З цього приводу ініціативна група, до якої належить Максим Горький, Жорж Дюамель і Стефан Цвейг, звертається до письменників усіх країн з пропозицією взяти участь у складанні збірника на честь Р. Ролана.

Нові видання.

СПІЛКА ГАРТ. (ГАРТ аматорів робітничого театру).

Гартівний театр. (Соціальні п'єси). Збірник другий. ДВУ. 1925. Ст. 143, ціна 45 к.

Ового часу у нас давалася оцінка першого збірника Гартівного театру зазначавши його позитивний бік і хиб. В цьому збірнику наперед маємо гарну статтю Л. Болубана (ст. 5—24), що знайомить читача з завданнями самодіяльного драматурга, його місцем у системі клубної роботи (розд. 1) та дає вичерпуючі вказівки про метод творення самодіяльного п'єси (розд. II—VI). Стаття поєднує ілюстраційний матеріал і тому з нею можуть чимало почерпнути вказівки і селбдівецькі драматурги, де самодіяльна робота ще не привилася.

П'єси — їх 5 — вимінені у збірнику не однаковою вартістю. Написано п'єси — як і полюбав п'єсам самодіяльного драматурга — на певні, точно зазначені теми: війна — війни, агітація за участь селянства у перевороті сільських рад, агітація за ліквідацію неписьмен. і т. п. Отже для ілюстрації якоїсь думки, положення утворюються певні театральні картини. Такий прийом — прийом писання агіток взагалі. Звичайно, вимагати при цьому якоїсь особливої художності від агіток не можна, тут повинні бути лише по змозі прихована під більш чи менш дотепно вигаданою, але правдоподібною ситуацією та думка, що її глядачеві треба прищепити, або навпаки: як найяскравіше мусить бути висвітлено шкідливість того явища, що з ним ми боремось; технічно з боку композиції, п'єса мусить бути збудована, розуміється як найкраще — давати швидкий розвиток дії.

Не всі речі вимінені у вичірній збірці однаковою мірою задовольняють ці вимоги; кращі є — «Зали і добрий Хем» — гострий агітгросес та «Суд над неписьменним селянином Темеником», що може бути за зразок для писання судів на різні теми. Не погано також

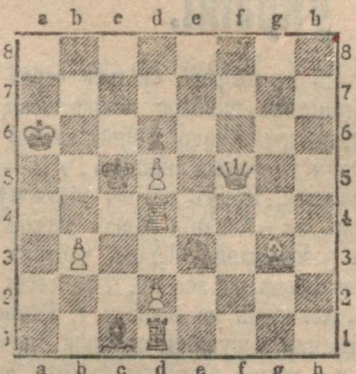
Шахи й шашки.

За редакцією І. Л. Янушпольського
ч. 25, 19 липня 1925 року.

Умовні значки фігур: Кр—король, Ф—ферзь, Т—тура, С—слон, офіцер, К—кінь, п—пішак

завдання ч. 25. М. Гавалі,

Етюд ч. 23. М. Туманова.

Білі—Кр е6, Ф f5, Тd4, Сg3 п. b3, d2 d5 . . (7)
Чорні—Кр c5, Тd1, Сc1, h1, К e3 п. d5 . . (6)

Мат за два ходи.

Партія ч. 24. Нова Нидерландська оборона.

Відіграно в міжнародному турнірі в Марієнбурзі 1925 р.

Білі—А. Рубінштейн.

Чорні—А. Німцович.

1. d2—d4 К g8—f6
2. К g1—f3 b7—b6
3. g2—g3 c7—c5
4. С f1—g2 С c8—b7
5. d4—c5 b5—c5
6. c2—c4 g7—g6
7. b2—b3 С f8—g7
8. С c1—b2 0—0
9. 0—0 К b8—c6
10. К b1—c3 a7—a5
11. Ф d1—d2 d7—d6
12. К f3—e1 Ф d8—d7
13. К e1—c2 К c6—b4
14. К c2—e3 С b7—g2
15. Кр g1—g2 Ф d7—b7+
16. f2—f3 С g7—h6
17. К c3—d1 a5—a4
18. b5—a4 Т f8—e8
19. С b2—f6 e7—f6

20. К1 a2—f2 f6—f5
21. Ф d2—d6 С f8—g7
22. Т a1—b1 С g7—d4
23. К f2—g2 С d4—e3
24. К d1—e3 Т e8—e3
25. Ф d6—c5 Т c3—e2+
26. Т f1—f2 Т e2—f2+
27. Ф c5—f2 Т a8—a4
28. a2—a3 Т a4—a3
29. Ф f2—e3 Т a3—a8
30. c4—c5 Ф b7—a6
31. Ф e2—a6 К b4—a6
32. Т b1—a1 К a6—e7
33. Т a1—a8 К e7—a8
34. Кр g2—f2 Кр g8—f8
35. Кр f2—e3 Кр f8—e7
36. Кр e3—d4 Кр e7—e6
37. f3—f4 f7—f6
38. Кр d4—c4 К a8—c7

Білі забили.

1. Краше було 5. e2—e3 і c2—c3.
2. Хід ферзі на b7 краше, ніж на c6, бо останнє поле могут здатись для Кb1.
3. Необхідний хід щоб перешкодити 29. С f6: e7. 20. Фd6:
4. На a2—a3 чорні відмовили 6. 23 . . . К d3+.
5. Партія дісталася пріз за красу.

Партія ч. 24.

Відіграно на Всерадянському турнірі у серпні 1924 р.

Білі—В. В. Ніжков.

Чорні—М. С. Іванов.

1. c3—d4 d6—c5
2. b2—c3 f6—g5
3. c3—b4 b6—a5
4. d4—b6 a5—c3
5. d2—b4 a7—c5
6. b4—d6 c7—c5
7. a1—b2 f8—e7
8. g3—f4 g7—f6
9. b2—c3 g5—h4
10. c1—d2 c7—b6
11. f4—g5 h6—f4
12. e3—g5 e7—d6
13. g5—e7 d6—f8

14. h2—g3 f8—c7
15. g3—f4 e7—d6
16. c3—b4 b6—a5
17. f4—e5 a5—c3
18. d2—b4 d6—f4
19. b4—d6 f4—g3
20. a3—b4 g3—h2
21. b4—c5 b8—a7
22. e1—d2 h8—g7
23. d2—c3 g7—f6
24. c3—b4 f6—g5
25. b4—a5 g5—f4
26. f2—g3 и виграють.

1. Найкраще слід було грати f6 . . . f6—g5 для того, щоб зв'язати правий фланг білих.
2. Млягий хід, що програє партію; слід було грати 16 . . . d6—c5 з деякими шансами на нічию.
3. Звичайно не можна грати 20. g1—h2 із-за 20 . . . d8—c7.

На думку ініціаторів, збірник повинен бути маніфестацією за цілі нової людськості в художніх творах виявлені вперше Ромен Роланом.

ТРЕТЬЯКОВСЬКА ГАЛЕРЕЯ ВСЕ ШИРИТЬСЯ.

З огляду на дуже збільшену, за час революції кількість картин у Третьяковській галереї, Колегія Головна науки постановила порушити справу перед Мосрадом і Раднаркомом РСФОР про відведення місця для збудови нового будинку для Третьяковської галереї.

Конкурс на музичні твори присвячені 20 роковинам 1905 р.

Вищий Музичний Комітет Управління Політосвіти НКО оголошує конкурс на:

а) романси б) хорів твори в) кантату.

Умови:

1. Твори повинні відповідати ідеї святкування 20 роковин 1905 року і повинні бути витриманими, як з ідеологічного так і з художнього боку.

Зокрема: а) романс і хорівний твір повинні бути доступні для виконання силами робітничих клубів і селянських будинків;

б) кантата повинна бути розрахована на оркестр, хор та окремі голоси;

Кантата подається в оркестровій партитурі та фортепіанному перекладі.

2. На конкурс приймаються твори: а) написані українською мовою і б) піде не надруковані.

3. Премія призначається в такому розмірі:

а) за романс—1 премія—75 карб.
» 2 » 50 »
б) » хор 1 » 75 »
» 2 » 50 »
в) кантата 1 » 200 »

4. Термін подачі творів:

Романси і хорів—1 вересня 1925 р.

Кантати—1 жовтня 1925 р.

5. Твори надсилаються в двох примірниках на адресу: Наркомос, Вищий Музичний Комітет (Харків, ул. Артема, 23).

Привізи й адреси авторів надсилаються в запечатаних конвертах, на яких надписується тільки ім'я (улюблене слово).

6. Вищий Музичний Комітет має право першого виконання премійованого твору а також на видання і подальше виконання зберігається за автором.

розділі «Успіхи селекції на Україні» описуються сорти, які виведені на різних селекційних станціях України й наведені відомості про ті сорти аж до 1924 року включно. Вклад простий зрозумілий для середньосереднього читача. Книжечка має малюнки. Видано книжечку пристойно. Прифт дуже гарний підкреслений найголовніші місця. Трапляється тільки коректурні помилки, як наприклад, на стор. 21-й «якість цукру» замість кількості. А взагалі, книжці треба показати найширшого розповсюдження. Приклад вона до всіх районів України, хоч в ній більше говориться про Одеську Селекційну станцію.

П. КАЦ.